



Václav Votruba

ŠUMAVSKÝ DĚS

Paměti bájně šumavské bytosti

Václav Votruba

ŠUMAVSKÝ DĚS

Paměti bájně šumavské bytosti



PŘEDMLUVA

11. duben roku 2015... Kráčím si ulicí Panská v Českém Krumlově a myslím na to, že ačkoliv je jaro teprve na svém začátku, je teplo jak v létě. A to i v noci. Ostatně noc už je, nebo spíše pozdní večer. Mám rád uličky Českého Krumlova, tu jejich atmosféru, tajemnou, romantickou, přitažlivou... Hledím na rozzářenou lampu, na které se nachází menší pavučina. I ta mi dává na tomto místě smysl. Ano, je noc, turisté mizí do svých penzionů a Krumlovu se opět vrací ta nepopsatelná aura.

Z jedné z hospod slyším housle a zpěv. Žije to tam. Z oken vyzařuje teplo a pohoda. Útroby toho hostince mě přitahují. Chci se ocitnout v centru dění, dát si pivo, zazpívat si a vrátit se zpátky do časů, kdy světu ještě nevládly telefony, sociální sítě a moderní technologie. Jakmile slunce zapadne, stává se z Českého Krumlova takřka skanzen, kdy máte pocit, že nové tisíciletí ještě nenastalo. Alespoň v některých místech Českého Krumlova. Vlastně jich je málo... hodně málo, ale nevadí, buďme rádi alespoň za to.

Hledím do té knajpy, obdivuji vousatého houslistu, ze kterého je cítit neskutečná radost ze života, přemítám nad tím, zda vezmu za kliku a vstoupím, když v tom okamžiku se „cosi“ dotkne mého ramene. Otočím se a... vlastně nevím. Nevzpomínám si. Někdy to tak bývá. Mozek vytěsňuje věci, které s ním otřesou, byť na malou chvíli. Ta mlha ale nebyla věčná.

Stál tam. Kdo? Šumavský Děs. Tak se mi představil. Takně čekal, až se uklidním. Rád bych vám ho popsal, ale netuším, odkud začít. Nenacházím správná slova. Ale nevadí. Není to důležité.

Tehdy, 11. dubna roku 2015, vzniklo velmi zvláštní přátelství. Nebyla to náhoda, Šumavský Děs mě oslovil cíleně. Proč? To mi nikdy nevysvětlil. Vlastně jsem se ani nezajímal. Dostal jsem od něj úkol. Úkol, kterého jsem se velmi rád zhostil. Sepsat jeho paměti. Může být větší výzva?

A tak držíte v ruce výsledek. Věřím, že to není vše. Šumavský Děs už má na hrbu pěknou řádku křížků, takže by jeho vyprávění jistě zaplnilo stránky desítek takových knih. Třeba někdy příště... Děs už byl unavený, a tak usoudil, že toho zatím bylo dost. Ted' spí, nechtěl bych znát jeho sny, vzhledem k tomu, co všechno zažil.

Přeji příjemné počtení. Nejlépe večer u svíčky...

Václav Votruba

v Českých Budějovicích, 17. 5. 2017

P.S.: Autorem ilustrací je Bronislav Frühauf, můj strýc a kmotr z Klenčí pod Čerchovem. Šumavský Děs si to tak přál. Prý spolu kdysi šňupali tabák v Kašperských horách. Mám podezření, že jsem byl u toho. Jako dítě... Ale znáte to, vzpomínky časem začínají žít vlastní život, o to více ty dětské. Když jsem se při kompletování této knihy mých dvou společníků zeptal, jen se na mě usmáli. Když o tom tak přemýšlím, občas netřeba slov...



Kapitola I. – Mord na hrádku Louzek

Někdy si říkám, že jsem už skutečně velmi starý... Všechno mě bolí, náladu mám věčně pod psa a moderní době příliš nerozumím. Ale! Paměť mi slouží stále velmi dobře! Kromě vlastního narození si pamatuji snad všechno. Vzhledem k tomu, že letos oslavím 608. narozeniny, docela dobrý výkon, ne?

Asi se nyní ptáte, kdo vlastně jsem. Jak je možné, že jsem tady už více než šest století... Inu, sám sobě si občas pokládám stejnou otázku. Odpověď vlastně neznám. Nesmrtelný ale nejsem, to vím jistě.

Většinu života se potuluji po Šumavě, respektive po okolí krásného městečka, které je slavné po celém světě. Ano, mluvím o Českém Krumlově. Jeho tajemná aura mě vždycky neskutečně přitahovala. Možná je to krví, kterou jsou ulice nasáklé. Možná je to krutostí, která se tu mnohokrát odehrála. Nosím v sobě něco špatného, to je evidentní...

Lidé mě znají, ale vlastně mě nikdo nedokáže pořádně popsat. Žiji ve stínech, neupozorňuji na sebe, nijak se neprojevuji. Jen pozoruji...

Možná si myslíte, že jsem upír. Věřte, že nejsem. O upírech vám teprve budu vyprávět. Nic hezkého to není. V Cetvinách jich několik bylo a napáchali pěknou paseku... Ale o tom až později.

Za svůj dlouhý život jsem viděl mnoho bolesti a utrpení. Nyní vám předkládám své vzpomínky (jen některé, celkově by vydaly na tisíce stránek, třeba se někdy odhodlám k pokračování). Raději se pořádně zachumlejte do peřin, zamkněte dveře a zkontrolujte okna.

Možná se budete bát...

Snad vůbec nejstarší příběh, který si pamatuji. Byl jsem ještě hodně mladý a vykulený. Nevěděl jsem, kde jsem se narodil, kdo jsou mí rodiče, prostě nic... Přežíval jsem tehdy v lesích nedaleko dnešní Kaplice. Lidé se mi vyhýbali. I když o mně ve skutečnosti nevěděli, nejspíš povědomě tušili, že ve hvozdech jsem. Měli ze mě strach... Proč? Netuším. Temnotu jsem tenkrát ve svém srdci ještě nenosil...

První setkání s člověkem si pamatuji moc dobře. Dopadlo totiž katastrofálně a já se ubezpečil, že mi mezi lidmi nikdy dobře nebude... Byli dva - muži zhruba středního věku, tlustí a vypelichaní. Jeden jel na koni, druhý kráčel vedle něj. Možná pán se sluhou, i když tomu zašlé oblečení příliš neodpovídalo.

Vstoupil jsem jim do cesty s dobrým úmyslem. Chtěl jsem je jen pozdravit a optat se, zda v lese, který jsem znal do posledního místečka, něco nepotřebují. Jejich reakce mě ale vyděsila. Vlastně jsem je asi vyděsil já. Možná jsem byl příliš špinavý, nebo zkrátka jen nehezky. Zrcadlo jsem neměl, takže jsem neměl potuchy, jak vypadám. Voda v rybníce mi toho příliš nenapověděla...

Muž na koni začal šíleně křičet. Jeho sluha zkoprněl. Hleděl na mě s pokřiveným výrazem a vypadal, že ho skolí mrtvice. Nejhorší ale bylo, že strach ze mě měl evidentně i kůň. Byl neklidný, hlasitě odfrkával a poskakoval.

„Pánové, já vám nechci ublížit,“ zvolal jsem. A to byla chyba... Kůň vyskočil do vzduchu a nebohého sluhu ušlapal. Byl na místě mrtev.

Jezdec se nakonec dokázal trochu uklidnit, nakopl koně do slabin a společně utekli pryč. Později jsem se dozvěděl, že to byl celkem milý chlápek z vedlejší vesnice. Do konce života na mě nezapomněl. Stal jsem se zdrojem jeho legend. Dokonce mi dal i jméno - Děs.

Šumavský Děs... Zní to celkem hezky, tak proč by ne, avšak je to malinko zavádějící, k vidění jsem byl i v jiných lokalitách jižních Čech. Dokonce i za hranicemi tohoto regionu, ale to už nepatří do této knihy.

Abych se ale vrátil zpátky k příběhu, který vám chci vyprávět... Týká se zlého rytíře, který okupoval hrádek Louzek, a který měl na svědomí mnoho lidských životů. Byl to podlý chlap, který slovo „slitování“ snad nikdy neslyšel. Asi ho poznamenaly války, jimiž prošel po celé Evropě.

Tehdy už byl velmi starý. Vlasy měl úplně bílé, vrásky hluboké a oči šedivé. Přesto stále nosil svou zbroj, která už musela být těžší, než byl on sám. Louzek se stal jeho posledním útočištěm. Často bezcílně bloudil po okolí a stejně jako já se vyhýbal lidem.

Poutník Jan, který už také pamatoval hodně roků, měl tu smůlu, že o rytíři nic nevěděl. Byl zesláblý a vyhladovělý, když ho cesta dovedla přímo k branám Louzku. Ani se mu nedivím, že zkusil z posledních sil zabušit na masivní dveře. Údery se nesly tichým okolím až do Bujanova. Starší ženy se pokřižovaly, zatímco jejich muži upalovali pro kapičku ohnivě vody na uklidnění.

„Co chceš?“ zahřměl stářím poznamenaný hlas. Rytíř stál na hradbách a poutníka si měřil pohledem.

„Jenom trošku chleba a vody. Už týden jsem nic nejedl,“ odpověděl nevítaný návštěvník.

„V tom případě si zajdi do vesnice. Já tu pro tebe nic nemám,“ odsekl rytíř a otočil se zády.

Poutník okamžitě sáhl do kapsy a vytáhl zlaták. „Mám zlatáky,“ zvolal.

Rytíř se zastavil. Zlatáky... Kdy jen naposledy viděl groše? A co teprve zlaták? Za ten si mohl koupit sud vína a možná i pěknou společnici na nějaký ten večer.

„V tom případě jsi vítán,“ řekl mile a vydal se směrem k bráně.

„Jsem rád, že na peníze slyšíš, můj pane,“ usmál se poutník.
„Mám jich dost. Ale to víš, zlatáky se člověk nenají.“

Rytíř nebyl na jeho tlachání zvědavý. Spíše ho zajímal obsah kapes. A že jich měl poutník mnoho...

„Máš chléb? Doufám, že ano, jsem vyhladovělý,“ zeptal se návštěvník. Vlasy už žádné neměl, dlouhé vousy mu však vlály ve větru.

„Pro tak vzácnou návštěvu mám i kus masa...“ Rytíř se snažil být milý, chtěl svou kořist nalákat co nejhlouběji do vnitra hrádku. Do míst, kde její křik nikdo neuslyší.

„Ó, ano... Maso já rád!“ zaskřehotal stařík. „Už dlouho jsem žádné neměl. Na lov jsem příliš starý a lidé většinou tak štědrí, jako jsi ty, nejsou...“

„Lidé jsou hyeny,“ zasyčel rytíř.

„Nesud, nebo budeš sám souzen...“

„Tak ať, je mi to jedno,“ zasmál se rytíř upřímně.

Starý muž byl ostražitý. Byl zesláblý, ale to neznamená, že byl hloupý. Měli jste ho vidět, jak si rytíře neustále měřil. Asi tušil, že mu hrozí nebezpečí. Proti meči, který se mu později zapíchl do břicha, ale nic nesvedl.

„Proklínám tě,“ zašeptal a zemřel. Rytíř se opět zasmál. Kočky v Bujanově vzrušením zavřískaly...

Poutník nelhal... Kapsy měl skutečně narvané zlatáky. Čerstvý vrah nechápal, proč se muž neubytoval v nějaké z vesnic, ale nehodlal příliš přemýšlet. Vlastně mu to bylo i jedno.

Zavražděný muž nakonec skončil v podzemí hrádku Louzek. Rytíř nechtěl riskovat, že by jeho tělo našli vesničané v lese, bylo by jasné, odkud vítr vane. A na Louzku už nikdo roky nebyl...

Zahrabal tělo, zalezl si do své komnaty a mazlil se s bohatstvím,

jehož majitelem se stal. Radost mu ale dlouho nevydržela... Ještě tu noc totiž slyšel z podzemí divné zvuky. Nepříjemné škrábání, které ho dohánělo k šílenství. Jeho zdroj ale neobjevil.

„Asi blouzním,“ řekl směrem k zlatákům. „Milácci moji... Jak moc jste mi chyběli.“

Škrábání bylo čím dál nesnesitelnější. Znělo to, jako by hradem prolézala armáda miniaturních rytířů, kteří se domáhají pomsty. Zrezivělá zbroj se třela o vlhkou zeď. Měl dokonce pocit, že slyší nějaký ďábelský chorál.

Vytasil meč, ale ten mu nebyl nic platný. Ze dveří se vyřítily stovky štírů, stonožek a pavouků. Vrhly se na překvapeného rytíře a během několika minut ho ohlodaly až na kost.

Kdyby jen tušil, že svým mordem a hlavně prolitou krví probudil dávnou havěť, která hrádek okupovala daleko dříve, než ho on sám objevil.

A abych nezapomněl, zabitého poutníka jsem o několik desítek let později potkal. Vlastně se vsadím, že se dodnes potuluje po okolí Bujanova.

Kapitola II. - Hrob plný zlatáků

Po mordu nedaleko vesničky Bujanov jsem se rozhodl, že musím zmizet. Lidé tušili, že v lesích někdo žije a neměli k němu, nebo tomu, příliš velkou důvěru. Nechtěl jsem, aby ze smrti poutníka a rytíře obvinili mě...

Zamířil jsem hlouběji do hvozdů. Čím méně světla, tím lépe jsem se cítil. Nedá se však říct, že by se ze mě stal noční tvor. Na to jsem měl odjakživa rád spánek.

Nakonec jsem si našel místočko nedaleko malinké vesničky Klení, které dominoval nádherný kostel. Ostatně stojí tam dodnes! I když zde pobývalo několik sedláků, nehrozilo, že bych se srazil s živou duší.

Lesy byly natolik rozlehlé, že trvalo i několik dní, než jste se z nich vymotali. Bylo to pro mě naprosto ideální místo, které jsem si zamiloval.

Nebudete tomu věřit, ale nakonec jsem zde našel i přítele! A myslím tím člověka, žádnou srnu, nebo divokého kance...

Jmenoval se František a byl skutečně moc milý, ačkoliv trošku podivín. Ale to nevadí, mít si po všech těch letech s kým popovídat, bylo úžasné. Užíval jsem si každou společnou chvíli, poslouchal jeho zpěv, učil se o Bohu... Byl to moudrý muž, který celý život cestoval po světě. Stejně jako já neměl žádný stálý domov, rodinu a vlastně ani žádné přátelé. Co je však nejdůležitější - nebál se mě.

„Bůh každému nadělil podle svého uvážení,“ říkával.

Zemřel ve spánku. Klečel jsem ještě několik hodin u jeho těla a držel ho za ruku. Cítil jsem, jak z něj postupně prchá teplo, jak duše

míří k nebi.

„Tělo je nepodstatné. Je to jen kus masa, na kterém si nakonec pochutnají červi. Hlavní je, jak čistou máš duši,“ prohlásil několik týdnů před smrtí. Možná už věděl, že se jeho dny nachylují.

Pohřbil jsem ho v lese. Nedaleko místečka, kde jsme sedávali, vyprávěli si historky a smáli se. Byly to nejkrásnější chvíle mého života. František pro mě hodně znamenal a jeho skolem zemřelo i něco ve mně. Ten šrám cítím ještě dnes...

Proč vám o něm ale vyprávím... Jak jsem se již zmínil, František byl podivín. Dokázal celé dny bloudit po lukách a sbírat rostlinky. Někdy se ze svých toulek vracel posmutnělý, jindy zase plný života a radosti. Nejčastěji nosil bílé šaty s hlubokými kapsami. Na boku se mu leskl pečlivě udržovaný srp.

Mezi místními lidmi se začalo povídat, že přišel na to, jak z rostlinek vyrobit zlatáčky. Kolikrát ho přepadla banda pobudů, která se dožadovala kouzla.

„Chceme zlatáčky, kůže stará,“ zubili se a pouštěli hrůzu. Na Františka to však neplatilo. Byl klidný.

„Zlatáčky? Čert je vem!“ odsekl.

Nikdy mu nikdo neublížil... Zapomněl jsem totiž dodat, že i když si na něj vyskakovali, ve skutečnosti se ho báli. Považovali ho za čaroděje, nebo něco podobně absurdního. Pomatenci jedni...

Podezření každopádně vzrostlo v době, kdy si František koupil hrob v blízkosti kostela. Ano, čtete dobře... Hrob! Proč jsem ho tedy pohřbil v lese? O tom až za chvíli...

Nevím, jak se mu to tehdy povedlo, ale skutečně mu kostelní půdu prodali. Kde na to vzal? O to jsem se popravdě nikdy nezajímal... Tak či tak, když hrob, tak samozřejmě vykopáný! Pamatuji si, jak hrobníci divně koukali, když odhazovali hlínu, zatímco František nad nimi stál a prozpěvoval si. Hleděl do

vlastního hrobu a měl dobrou náladu!

Měl jsem tolik otázek, které jsem mu chtěl položit, ale nikdy jsem nedostal odvahu. František o místu svého posledního spočinutí nechtěl ani slyšet. Proč si nechal vykopat hrob, i když se cítil svěží a pln síly, jsem se nedozvěděl. A to ani v jeho posledních dnech.

„Pamatuj, hlavně mě nepohřbívej do hrobu vedle kostela,“ šeptal mi tři dny před smrtí. Nechápal jsem, ale raději se ani nevyptával.

Proč tedy hrob? K čemu hrob, když do něj nakonec nechtěl?

Ani ne týden po jeho smrti byla vesnice na nohou! Malý Jarek, který si hrál v blízkosti kostela, našel na dně Františkova hrobu zlaták! Kamenná deska, kterou můj přítel kdysi pořídil, byla v rohu prasklá. Hubené dítě se tak do hrobu bez problémů dostalo. Jarek byl kluk, pro kterého neexistovala výzva. Prozkoumal všechno, ničeho si nebál. Někdy mě mrzí, že jsem se s ním neseznámil, třeba bychom si rozuměli...

Mladík způsobil hysterii! Sedláci okamžitě popadli nářadí a hustým lesem se táhli směrem ke kostelu. Navzájem na sebe křičeli, tři muži se mezi sebou dokonce poprali, ženy se tahaly za vlasy, děti po sobě házely kameny. Každý chtěl poklad urvat jen a jen pro sebe. Že je hrob plný bohatství, o tom nikdo nepochyboval.

Jako první k cíli doběhl Johann. Starý a zkušený muž, který patřil k nejvýraznějším osobnostem Klení. Snažil se kamennou desku posunout, ale sám na to nestačil. Mezitím už přiběhli ostatní. Vypadali komicky - zakrvácené tváře, roztrhané oblečení, rozčuchané vlasy. Proměnili se ve zvěř, která byla na lovu.

„Nech to být, bohatý jsi už dost,“ zaznělo z davu.

„Zmizte, jste jen chamrat,“ mávl Johann rukou a dál zápasil s deskou. Byl to předem prohraný boj, což mu záhy došlo.

Než se nadál, už mu na krku visela Marie. Mladé, ale velmi silné děvče. Vypadala nepřičetně.

„Pust' mě k tomu,“ křičela.

Johann ji shodil, a aby nemohla nadále útočit, šlápl jí na hrudník. Jen to zapraskalo...

„Tak, a mám toho dost! Jsme snad lidé, ne? Nejsme zvíř,“ promluvil k ostatním. Marii z úst tekla čůrek krve, což ale nikoho nezajímalo. Byli zaslepeni...

„Rozdělme se,“ řekl Johann již klidnějším hlasem a Marii bezcitně odkopl.

Vesničané na něj chvíli hleděli a nakonec souhlasně přikývli.

„Pojďte mi pomoci,“ pobídl dva postarší muže.

Společně kamennou desku alespoň trošku odsunuli. Natolik, že Johann mohl vlézt dovnitř.

Hrob byl hluboký, zajímalo by mě, jak z něj Jarek dokázal vylézt. Bez cizí pomoci to snad bylo nemožné.

Když byl Johann na dně, zavládlo absolutní ticho. Nikdo ani nedutal, všichni upřeně zírali do díry v zemi. Doufali, že jim ten den změní život. Že už nebudou muset dny a noci dřít a bojovat o přežití.

„Mám ho,“ zakřičel Johann vzrušením a ukázal přihlížeujícímu davu nalezený zlaták. V tu chvíli zahřmělo, kamenná deska se hnula a padla na Johanna. Byl okamžitě mrtev.

Začalo pršet a pověřčiví vesničané vzali nohy na ramena. Byli přesvědčení, že je Bůh ztrestal za chamtivost.

Johann v hrobě zůstal. Měl rozraženou hlavu, byl k nepoznání. Ruku měl ale stále napřímenou. Neměl v ní však zlaták, nýbrž obyčejnou trávu.

Františkův hrob je v Klení dodnes. Johanna vzal čas, ale kamenná deska stále připomíná neštěstí, ke kterému tehdy došlo.

I v dnešní době se objevují noví nadšenci, kteří jsou přesvědčeni, že je na místě poklad. Věří, že hrob měl být jen zástěrkou. Kopají tedy po celém okolí. Marně. Co vím, dodnes nikdo žádné zlatáky

nenalezl. A já vím jistě, že se tomu všemu František směje. Vždycky měl zvláštní smysl pro humor...